

รายงานการวิจัย

การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

ปานทิพย์ ปุราณนท์*

Poorananon, P.

The personnel performance following instruction based on the educational quality assurance criteria at Boromarajonani College of Nursing, Saraburi.

Thai Journal of Nursing, 62(4), 1-9, 2013.

Key Words: Instruction Quality Indicator, Educational Quality Assurance

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกัน คุณภาพการศึกษาของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราช ชนนี สระบุรี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนของวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 84 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติด้าน ตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรปฏิบัติการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ใน ระดับมาก แต่มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย บุคลากรที่มีอายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ แตกต่างกัน มีการปฏิบัติด้านตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการ เรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา และพบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

Abstract

The purpose of this descriptive study was to study the personnel performance of instruction based on the educational quality assurance criteria. The samples comprised 84 staffs in the academic year of 2011 at Boromarajonani College of Nursing, Saraburi. The research tool was the questionnaire on the personnel performance following instruction quality indicators. Descriptive statistics and one - way ANOVA were used in data analysis.

The results showed that personnel performance of instruction based on the educational quality assurance criteria was at the good level whereas their problems were at the minimal level. The personnel who were different in age and year of working, did not show differences on the performance following instruction quality indicators and their problems at $p > .05$.

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพ การประกันคุณภาพโดยมีการประกันคุณภาพ การศึกษาที่เป็นกลไกที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการ ทำงานในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้อง กันเป็นระบบ และมุ่งสู่ทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการ วิธีการบริหารที่มีคุณภาพ ในการสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียน จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับ มีการประกันคุณภาพภายในและรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การมีมาตรฐานทางการศึกษาและให้เป็นที่ ยอมรับในระดับสากล

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี เป็นสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนิน งานการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายและแนวทาง ปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามที่กำหนดไว้ เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้ยั่งยืนเป็นวัฒนธรรมองค์กร และมีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบและกลไกการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในและกำหนดให้มีการ ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจประเมินคุณภาพการ ศึกษาภายในที่ชัดเจนตั้งแต่ พ.ศ. 2544 โดยใช้ตัวบ่งชี้ คุณภาพและเกณฑ์การประเมินของสถาบันพระบรมราช ชนกที่ได้พัฒนามาจากตัวบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์การ ตัดสินที่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554) ระบบการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และเกณฑ์การจัดการศึกษาของสภาการพยาบาล เพื่อ พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสามารถเทียบเคียง กับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี มีภารกิจ หลักในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มี

คุณภาพ สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งมั่นให้บัณฑิตพยาบาลมีคุณลักษณะที่เพียบพร้อมทั้งการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยนั้น มุ่งเน้นการดำเนินงานตามมาตรฐานและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยวงจรบริหารคุณภาพของเดมมิง (Deming model) ได้แก่ PDCA เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผนอย่างมีลำดับขั้นตอน การติดตามตรวจสอบแต่ละขั้นตอนเพื่อให้แน่ใจว่าได้มีการนำแผนงานนั้นสู่การปฏิบัติงานจริง และการค้นหาปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน เพื่อนำข้อมูลนั้นมาประกอบการพัฒนาการดำเนินงานและป้องกันผลลัพธ์ที่ไม่ได้คาดหวังจากการปฏิบัติงาน ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการติดตามตรวจสอบเป็นเสมือนผลการประเมิน และเป็นข้อมูลป้อนกลับสู่การวางแผนงานในวงรอบการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนงานเกิดความรัดกุมและเหมาะสมสำหรับการนำสู่การปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ดังนั้นกระบวนการคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จึงครอบคลุมการจัดทำหลักฐานที่แสดงถึงวงจรคุณภาพ ได้แก่ การจัดทำแผนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บ่งชี้ว่ามีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวัดผลการเรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และทักษะวิชาชีพ การบันทึกการเข้าสอน การพัฒนาเครื่องมือและสื่อการเรียนการสอน การบันทึกผลการติดตามตรวจสอบกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินกิจกรรม ตลอดจนนำผลการเรียนรู้ที่ได้ไปสู่การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

การจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถแสดงผลผลิตของการดำเนินการโดยสมบูรณ์ หรือขาดความเป็นรูปธรรม จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในขั้นตอนการวิเคราะห์หาสาเหตุและปัญหาเพื่อนำไปสู่การพัฒนา และไม่มีข้อมูล

ยืนยันคุณภาพการดำเนินงาน ตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี, 2553) ได้แก่ 1) ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร 2) การจัดทำให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตได้งานทำและประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี 4) การจัดบริการแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า 5) การพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต 6) การจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตสอบใบประกอบวิชาชีพหรือข้อสอบมาตรฐานผ่านภายใน 1 ปี และ 7) การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษา ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติในบุคลากรที่มีอายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการศึกษาแบบบรรยาย (Descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นบุคลากรได้แก่ อาจารย์พยาบาล และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 84 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นอาจารย์ 38 คน และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน 46 คน ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังปฏิบัติงาน ในปีการศึกษา 2554

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่วิทยาลัยพยาบาล

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติด้านตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพของสถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ มีจำนวน 43 ข้อ การตอบใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และไม่มีให้คะแนน 4 ถึง 0 ตามลำดับ การแปลผลระดับใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้ 3.50 – 4.00 ระดับมากที่สุด 2.50 – 3.49 ระดับมาก 1.50 – 2.49 ระดับปานกลาง 0.50 – 1.49 ระดับน้อย และ 0.00 – 0.49 ระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.79 และทดลองใช้กับอาจารย์และบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 30 คน หาความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.89

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2555 ภายหลังจากได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างในห้องประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และดำเนินการแจกแบบสอบถามซึ่งใส่ซองปิดผนึกเป็นราย

บุคคล ให้เวลาตอบประมาณ 20-30 นาที และส่งแบบสอบถามกลับคืนที่ผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนที่มีข้อมูลสมบูรณ์ จำนวน 75 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.29

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี เลขที่ EC 1-003/2554 ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลการทำวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง การรักษาความลับในข้อมูลส่วนบุคคล การนำเสนอผลวิจัยในภาพรวมของกลุ่ม และให้สิทธิ์การตัดสินใจตอบรับหรือปฏิเสธในการตอบแบบสอบถาม ผู้สมัครใจให้ข้อมูล ได้ลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์ 29 คน เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน 46 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.67 เป็นหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี อายุ เฉลี่ย 39 ปี (Min = 23, Max = 59) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 37.33 และ 36.00 ตามลำดับ มีระยะเวลาปฏิบัติงานที่วิทยาลัยพยาบาลมากกว่า 25 ปี มากที่สุด ร้อยละ 25.33 รองลงมา มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ปี และ 16-25 ปี เท่ากัน ร้อยละ 20.00

2. ผลการศึกษาการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ

2.1 บุคลากรมีการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 2.97, SD = 0.76) ในรายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ด้านการจัดการ

เรียนการสอนให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถสอบใบประกอบวิชาชีพภายใน 1 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.27 ด้านระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2.79 (ตาราง 1)

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพศึกษาโดย

รวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 1.03, SD = 0.69$) ในรายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับน้อยทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ด้านระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.48 ด้านการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 0.77 (ตาราง 1)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับของการปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพศึกษาในรายตัวบ่งชี้และโดยรวมของบุคลากร ($n = 75$)

ตัวบ่งชี้คุณภาพ	การปฏิบัติ			ปัญหาและอุปสรรค		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร	2.79	0.66	มาก	1.48	0.91	น้อย
2. การจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.25	0.45	มาก	1.00	0.68	น้อย
3. การจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตได้งานทำและประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี	2.98	0.79	มาก	0.79	0.98	น้อย
4. การจัดบริการแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า	2.86	0.94	มาก	0.93	0.81	น้อย
5. การพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต	3.16	0.65	มาก	0.77	0.61	น้อย
6. การจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตสอบใบประกอบวิชาชีพหรือข้อสอบมาตรฐานผ่านภายใน 1 ปี	3.27	0.57	มาก	1.00	0.82	น้อย
7. การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา	3.17	0.68	มาก	0.83	0.64	น้อย
โดยรวม	2.97	0.76	มาก	1.03	0.69	น้อย

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติในบุคลากรที่มีอายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

3.1 บุคลากรที่มีอายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่วิทยาลัยพยาบาลแตกต่างกันมีการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 2)

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดยใช้ one-way ANOVA (n = 75)

ตัวแปร	M	SD	F	p-value
อายุ (ปี)				
20 - 29	2.84	0.63	2.52	.08
30 - 39	2.94	0.65		
40 - 49	3.01	0.49		
50 - 59	2.86	0.56		
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน (ปี)				
1 - 5	2.83	0.56	2.49	.18
6 - 10	2.89	0.45		
11 - 15	2.97	0.52		
16 - 20	2.95	0.59		
21 - 25	2.98	0.47		
> 25	2.92	0.52		

2.2 บุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่วิทยาลัยพยาบาลแตกต่างกันมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 3)

ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดยใช้ one-way ANOVA (n = 75)

ตัวแปร	M	SD	F	p-value
อายุ (ปี)				
20 - 29	1.09	0.43	2.12	.11
30 - 39	0.98	0.52		
40 - 49	0.94	0.38		
50 - 59	1.12	0.48		
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน (ปี)				
1 - 5	0.98	0.43	2.32	.09
6 - 10	1.02	0.37		
11 - 15	1.08	0.45		
16 - 20	1.11	0.51		
21 - 25	1.06	0.42		
>25	0.97	0.56		

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติด้านตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายตัวบ่งชี้ของบุคลากรอยู่ในระดับมากแต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2544 โดยประกาศใช้นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษายามมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เรียกว่า BCNS-Quality Assurance (BCNS-QA) ซึ่งพัฒนามาจากการผสมผสาน 4 แนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีระบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วงจรคุณภาพของ Deming และระบบการบริหารงานคุณภาพของ ISO 9001: 2000 (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี, 2554) มีการกำหนดรายละเอียดของการทำงานไว้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการติดตาม ตรวจสอบ และบันทึกผลนำไปสู่การป้อนกลับผลการดำเนินงาน ทำให้บุคลากรของวิทยาลัยสามารถปรับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและเริ่มกระบวนการดำเนินงานครั้งใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนสู่คุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง และมีความเข้มแข็งของกระบวนการเพิ่มขึ้น โดยบุคลากรทุกคนรับทราบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและถือปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ ในปี 2550 วิทยาลัยได้รับรางวัล Good Practice ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงสาธารณสุข สถาบันพระบรมราชชนก, 2551)

นอกจากนี้ วิทยาลัยยังได้พัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ เทคนิคการสอนและการวัดผลเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่องทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน เช่น การจัดประชุมการเตรียมความพร้อมก่อนใช้หลักสูตร การสอนสะท้อนคิด การสอนเพื่อพัฒนาการบริการสุขภาพด้วยความหัวใจ ความเป็นมนุษย์ การสร้างชุดข้อสอบมาตรฐาน การวิพากษ์การออกแบบการสอนทุกภาคการศึกษา การสัมมนาวิชาการเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการบริหาร

หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในระดับกลุ่มวิชาและระดับรายวิชา ทำให้บุคลากรสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการของหลักสูตร ตลอดจนเข้าใจวิธีการจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ในทุกๆ ปีงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยยังมีการพัฒนาศักยภาพด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับบุคลากร โดยจัดประชุมชี้แจงองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การอบรมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การอบรมผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษายามมี และการอบรมผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี, 2554) มีการพัฒนาคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจประเมินคุณภาพการศึกษายามมีและภายนอก จึงส่งผลให้บุคลากรของวิทยาลัยมีความรู้ ความเข้าใจ และมีการรับรู้ที่ดีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับเพ็ญศรี จิงธนาเจริญเลิศ และภัญญา ธงศิลา (2554) ที่พบว่าบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษายามมีในระดับสูง

2. ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติด้านตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม ของบุคลากรอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับสมเกียรติ สุทธิรัตน์ (2543) ที่ศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย อธิบายได้ว่า บุคลากรของวิทยาลัยไม่คิดว่าสิ่งที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นปัญหาและอุปสรรคมากแต่อย่างไร การสัมภาษณ์บุคลากร

ของวิทยาลัยบางคนให้เหตุผลว่า เป็นสิ่งที่ทำมานาน เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ ไม่คิดว่ายุ่งยาก และเสียเวลา เต็มใจที่จะทำและทำเป็นประจำอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Becker (1974) ที่ระบุว่า การรับรู้ที่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่จะปฏิบัติ

3. ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่วิทยาลัยที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติด้านตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอน การมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เนื่องจากระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษามุ่งเน้นให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพราะเป็นหน้าที่ที่กฎหมายและนโยบายของรัฐกำหนดว่าการทำงานต้องมีการประกันคุณภาพการทำงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิทยาลัยได้ขานรับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวข้างต้น โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา และมีแนวทางการปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ส่งผลให้บุคลากรมีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่วิทยาลัยมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 61.33) และมีระดับการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรี (ร้อยละ 77.33) จึงสามารถถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้และเป็นแบบอย่างให้แก่บุคลากรรุ่นน้องได้ ส่งผลให้การปฏิบัติด้านมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับธัญมถล สุริยานิมิตสุข จิตตรา ผลมี และ กิตติพร สมที่ (2548) และเพ็ญศรี จึงธนาเจริญเลิศ และ ภัชญา ธงศิลา (2554) ที่พบว่า บุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน และพินดา

รัตนพรหม จรรยา ศรีมีชัย และวิลาสินี แผ้วชนะ (2550) ที่พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีประสิทธิผลด้านกระบวนการและด้านผลผลิตในการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตรแก่บุคลากรทุกระดับให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริง
2. ควรสร้างระบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาคือกำหนดอย่างครบถ้วน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น
3. ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ประเด็นที่ควรจัดการ ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือและแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานที่ดี การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและแก้ไขอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ และการมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่ดีและเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของบุคลากร
4. ควรมีการศึกษาหารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาในบุคลากร และมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทักษะ การรับรู้ประโยชน์ ระดับการมีส่วนร่วม และแหล่ง การได้รับข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงสาธารณสุข สถาบันพระบรมราชชนก. (2551). *รู้คิด พิจารณา สร้างคุณค่าแท้สู่ PBRI: Performance benchmarking through realistic integration & intuition*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- ธัญญมล สุริยานิมิตสุข จิตตรา ผลมี และ กิตติพร สมที. (2548). การรับรู้และการมีส่วนร่วมของบุคลากร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. *ชลบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี*.
- พินดา รัตนพรหม จรรยา ศรีมีชัย และ วิลาสินี แผ้วชนะ. (2550). การศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของอาจารย์พยาบาล. *นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช*.
- เพ็ญศรี จึงธนาเจริญเลิศ และ ภัชญา ธงศิลา. (2554). ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 4(3), 92-105.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. (2553). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา*. เอกสารอัดสำเนา.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. (2554). *รายงานผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2554*. (เอกสารอัดสำเนา).
- สมเกียรติ สุทธิรัตน์. (2543). *ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- Becker, M. H. (1974). The health belief model and sick role behavior. In M. H. Becker. (Ed.). *The health belief model and personal health behavior* (pp 82-92). Thorofare, NJ: Charles B. Slack.